

ΖΑΚΥΝΟΙΟΣ

ΙΑΝΘΩΝ

ΕΤΟΣ Γ'.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1877.

ΦΥΛΑ. ΚΕΥ'.

Ο ΕΔΓΑΡΔΟΣ ΚΥΙΝΕΤΟΣ

(EDGARD QUINET)

ὑ π ό

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΩΠ

Ὀλίγοις τῶν παρ' ἡμῖν εἶναι γνωστὸς ὁ ἀνὴρ οὗτος, εἷς τῶν διακεκριμένων τοῦ αἰῶνός μας, ποιητής, φιλόσοφος, δημοκρατικὸς δι' ὅλου τοῦ βίου καὶ ὅστις ἦν ἐξόχως ΦΙΛΕΛΛΗΝ, ὅτε πᾶσα εὐγενὴς διάνοια, πᾶσα γενναία καρδιά ἀναγκαίως ἐνεπνέετο ὑπὸ φιλελληνικῶν αἰσθημάτων, κατὰ τὴν ἐποχὴν δηλ. τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶτε τὴν παραμονὴν εἶτε κατ' αὐτὴν τὴν ἐπανάστασιν.

Ἡ ἐπὶ πλέον λήθη ἡμῶν, περὶ τοῦ φιλέλληρος τούτου ἀνδρὸς ἤθελε λογισθῇ ἐθνικὴ ἀγνωμοσύνη καὶ καταδείξει ἔλλειψιν φιλομουσίας. Διὰ τοῦτο ἐπιχειροῦμεν νὰ χαράξωμεν ἐνταῦθα θραχέα τινὰ περὶ αὐτοῦ, λαβόντες τὸ ἐνδόξιμον ἐκ τῆς ἐπ' ἐσχάτων δημοσιεύσεως ἀνεκδότων του τινῶν ἐπιστολῶν,

Σ. τ. Δ. Ἀσμένως δημοσιεύομεν ἐν τῷ μικρῷ ἡμῶν Ἀνθῶνι τὴν ἀνωτὶ εἰσγραφίαν πεμψθεῖσαν ἡμῖν παρ' ἀνδρὸς σπουδῆσαν κατεχόντος θέσιν ἐν τῇ χορείᾳ τῶν παρ' ἡμῖν φιλελόγων, τοῦ Κου Κ. Πωπ, τοῦ εὐφυοῦς συγγραφέως ἐν τῇ Εὐτέρῃ Πηρῶν καὶ ἡμερῶν καὶ ἐν πλείστοις ἄλλοις περιοδικοῖς λίαν ἀξίων μελέτης διατριβῶν, εἰσγραφίαν ἀφορῶσαν εἰς ὑπερῶν φιλέλληνα ἐκ τοῦ πλησίον μελετήσαντα τὴν Ἑλλάδα καὶ προφητεύσαντα, εὐτως εἰπεῖν, τὴν πρόδον αὐτῆς.

γεγραμμένων ἐξ Ἑλλάδος κατὰ τὸ 1829 ὡν ἀποσπάσματα μεταφράζομεν.

Α'.

Ὁ Edgard Quinet ἐγεννήθη ἐν Βουργῷ Bourg, νομῷ Αἰνῇ (Ain), τὴν 17 Φεβρουαρίου τοῦ 1803 υἱὸς ὡν ἀρχαίου στρατιωτικοῦ φροντιστοῦ. Ἐν τῇ παιδείᾳ του προώδευσε θαυμασίως εἰς μάθησιν, ἀκολούθως δὲ μετέβη εἰς Γερμανίαν, τὴν γῆν ταύτην τῆς φιλοσοφίας καὶ συννοίας καὶ διεκρίθη κατὰ τὰς σπουδὰς του παρὰ τοῖς σοφοῖς καθηγηταῖς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἐιδελμβέργης. Ἐν Γερμανίᾳ προσεκλήσατο καὶ εἶτα ἀνέπτυξε τὴν βαθύνοian, τὴν ἐμβρίθειαν καὶ τὸν ῥεμβῶδες ἐκείνο ὅπερ ἐμφαίνεται ἐν ὅλοις σχεδὸν τοῖς συγγράμμασί του. Τὸ 1828 διωρίσθη μέλος τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Πελοποννήσου ἣν ἐπέστελλεν ἡ Φιλέλλην Γαλλία, πρὸς σπουδὴν τῆς ἀναγεννωμένης ἡδὴ Ἑλλάδος καὶ, κατὰ τὴν διάρκειαν ταύτην, συνέλεξεν ἐπιτοπῶς τὴν ὕλην διὰ τὸ σύγγραμμά του «*Η ἱστορία τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰ σχετίζοντα αὐτὴν πρὸς τὴν ἀρχαίτητα*» (La Grèce moderne et ses rapports avec l' antiquité), ἐκδοθὲν τὸ 1830, ἄγνωστον δὲ, σχεδὸν καὶ μέχρι τοῦ νῦν, ἡμῖν τοῖς Ἑλλησιν. Ἐκτοτε συνεργάσθη εἰς τὴν σύνταξιν τῆς Ἐπιθεωρήσεως τῶν δύο Κόσμων (La Revue des deux mondes), συστηθείσης ἀρτίως, καὶ ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἀξιοσημειώτων πραγματειῶν αὐτοῦ, ἐδημοσί-

ευσσε τὸ 1836 καὶ τὴν ἐξῆς, Ἡ Ἑπική ποιησις, ὁ Ὅμηρος καὶ ἡ Λατινικὴ Ἑποποιία (La poésie Epique, Homère et l'épopée latine), πραγματεῖαν, περὶ ἧς ἴσως πραγματευθῆμεν βραδύτερον. Τὸ 1839 ἐγένετο καθηγητὴς τῶν ξένων φιλολογιῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Αὐγών, τὸ δὲ 1842 διωρίσθη καθηγητὴς ἐν τῇ ἀρτισυστάτῳ τότε ἐν Παρισίοις ἐδρᾷ τῶν Γλωσσῶν καὶ τῆς φιλολογίας τῆς μισημβρινῆς Εὐρώπῃ. Κατέστησε δὲ ὀνομαστήν τὴν ἐδρὰν ταύτην, διότι ἐκεῖθεν ἔχουσιν ἀφρόνως εἰς τὴν διάνοιαν τῆς νεολαίας τὰ νάματα τοῦ φιλελευθέρου, τοῦ δημοκρατικοῦ, τοῦ ἐπαναστατικοῦ πνεύματος, διότι, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, ὁ Quinet ἦν φύσει δημοκρατικὸς, ἀλλὰ κατὰ τὴν εὐγενεσέραν καὶ ὑψηλοτέραν σημασίαν τῆς λέξεως καὶ ἐπομένως ἀδιάλλακτος ἐχθρὸς πάσης καταπίσεως, ὑποκρίσεως, Ἰησουϊτισμοῦ, οἷαι τυγχάνουσιν ἀεῖποτε αἱ ἐκλεκταὶ φύσεις. Ὑπὸ τοῦ δημοκρατικοῦ τούτου πνεύματος ἐνεπνεύσθησαν μάλιστα καὶ τὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης συγγράμματα τοῦ *Αἱ θρησκείαι* (Les Religions) (τὸ 1842) καὶ οἱ *Ἰησουῖται* (Les Jésuites), ὅπερ ἐφιλοπόνησεν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ περριωνύμου Michelet. Ἐξηκολούθησε δ' οὕτω διδάσκων καὶ συγγράφων μέχρι τοῦ 1846, ὅτε ἡ κυβέρνησις, πτοηθεῖσα ἐκ τῆς ὁσημέραι αὐξούσης ἐπιρροῆς του καὶ τῆς δεινότητος περὶ τὰς διδασκαλίας του, τῷ ἀφῆρεσε τὸν λόγον μεθ' ὅλας τὰς ἐντόνους διαμαρτυρήσεις τῆς νεολαίας καὶ τοῦ τύπου τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ὅντος τότε ἐν τῇ ἀκμῇ καὶ τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ. Τότε δὲ ἀπεράσισε νὰ μακρυνθῇ στιγμιαίως ἀπὸ τῆς Γαλλίας, περιηγήθη τὴν Ἰσπανίαν καὶ ἐπανελθὼν ἐδημοσίευσε τὰς ἐντυπώσεις του, (τὸ 1846). Ἦν δ' οὗτος εἰς ἐκ τῶν ἐπιταχυνάντων τὴν ἐπελθοῦσαν ἐπανάστασιν τοῦ Φεβρουαρίου, διότι δὲν ἔπαυσε καταπολεμῶν, διὰ τοῦ τύπου, τὴν ὑπερσχύσαντα τότε πολιτικὴν καὶ θρη-

σκευτικὴν ἀντίδρασιν καὶ οὕτω κατέρρευσε καὶ ὁ θρόνος τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου!

Κατὰ τὰς ἐκλογὰς τὰς μετὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1848, ἐξελέχθη ὁ Quinet ἐκ τοῦ νομοῦ του πληρεξούσιος εἰς τὴν *Συντακτικὴν Συνέλευσιν* διὰ ψήφων 58, 268 καὶ ἔλαβεν ἐδρὰν ἐν τῇ ἀκρᾷ ἀριστερᾷ (τῇ καθαρῶς Γαλ: δημοκρατικῇ), ἐξελέγη δὲ καὶ εἰς τὴν Νομοθετικὴν τυχρήσας τὴν αὐτὴν πολιτείαν.

Ἦν δ' ἐπόμενον νὰ υποβλέπεται ὑπὸ τοῦ τυραννόφρονος, Ναπολέοντος τοῦ Γ' καθ' οὗ ἐκηρύχθη μετὰ τῶν μᾶλλον διακεκριμένων πνευμάτων, τοῦ Οὐγῶ, τοῦ Θ. Τιερ καὶ λοιπῶν, ἀδιάλλακτος ἐχθρὸς, ὅθεν καὶ ἐξωρίσθη τῆς Γαλλίας μετὰ τὸ τόλμημα τῆς 2 Δεκεμβρίου δι' αὐτοκρατορικῶς δόγματος τῆς 9 Ἰανουαρίου 1852. Τότε ὁ Quinet κατέφυγε κατὰ πρῶτον εἰς Βριξέλλας, ὅπου ἐνυμφεῖσθαι νεαρὰν χήραν Μολδαύαν, τὴν θυγατέρα τοῦ ποιητοῦ Ἀσαινίου* τοῦθ' ὅπερ κατὰ τι ἐπηρέασεν ἐπ' ἐσχάτων, στιγμιαίως, ἐπὶ τοῦ φιλελληνισμοῦ του, εἵτα δὲ ἀπεσύρθη εἰς Ἑλβετίαν, οὐδ' ἠθέλησεν ἀπανέλθῃ εἰς Γαλλίαν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς 6^ας αὐτοκρατορίας, καίτοι δις ἡμνηστεύθη.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐξορίας του ὁ Κυνέτος συνέγραψε καὶ ἐδημοσίευσε πολλὰ, ὧν τὰ κυριώτερα εἰσὶ τὰ ἐξῆς *Οἱ δοῦλοι* (Les Esclaves), Βριξέλλαι 1853, δραματικὸν ποίημα εἰς πέντε πράξεις, οὗ ἥρωας εἶναι ὁ Σπάρτακος, *Ἡ Ἰδρυσις τῆς δημοκρατίας ἐν ταῖς Ἡρωμέναις Ἑλαρχίαις* (τῶν κάτω χωρῶν), τὸ 1854, *«La révolution»*, τὸ 1865, ἧς ἡ πέμπτη ἐκδοσις ἐγένετο τὸ 1867, 1868

(*) Ἀσαινίος (Γεώργιος) φιλόλογος καὶ ποιητὴς Μολδαύος γεννηθεὶς εἰς Ἰασὶ τὸ 1788, σπουδάζας δὲ εἰς διάφορα πανεπιστήμια τῆς Εὐρώπης, συγγράψας πολλὰ καὶ ἰδίως ἰκθὺς περιδικὰ, *Μολδαυικὴν Ἡμέλισσαν*, τὴν *Εἰκὼνα τοῦ κόσμου* κλ. ἐγένετο δὲ ἀμείνων τοῦ Ἰνστιτούτου τῆς παιδείας τὸ 1856.

ἐν Γερμανίᾳ καὶ Γαλλίᾳ. Ἐν Ἑλβετίᾳ δὲ συνέγραψε τὸ ἐπίσης θαυμάσιον σύγγραμμά του «*Ἡ Δημιουργία*» (*La Création*) τὸ τοσοῦτον ὑπὸ τοῦ τύπου ἐπαινεθέν. Πάντες δ' ἡμεῖς γνωρίζομεν καὶ τὸ τελευταῖον αὐτοῦ σύγγραμμα τὸ *Νεώτερον Πνεῦμα* (*L' esprit nouveau*) ὅπερ μόνον ἐξ ὧλων μετεφράσθη τὸ π. ἔτος εἰς τὴν γλῶσσαν ἡμῶν καὶ ὅπερ ἀληθῶς εἶναι δολικληρὸς εἰς ὕμνος ὑπὲρ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος (*).

Ὁ δαιμόνιος οὗτος ἀνὴρ ἐτελεῦτθε τὸ προπαρελθὼν ἔτος, ἐν προθεσνηκίᾳ μὲν ἡλικίᾳ ἀλλ' ἀκμαῖα ἔχων τὸν νοῦν καὶ τὸ φρόνημα.

Β'

Ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἐκτὸς τῶν ἄλλων διαπρεπῶν Γάλλων πολιτῶν, ἐξεφώνησεν ἐπικηδεῖον λόγον θαυμασιώτατον τῷ ὄντι, ὁ ἀγῆρως καὶ ὑπατος τῶν τοῦ αἰῶνος ἡμῶν ποιητῶν Βίκτωρ Οὐγὼ, πλέξας κατ' ἀξίαν τὸν στέφανον τοῦ ἐξόχου τούτου ἀνδρός.

Αἱ κατωτέρω δημοσιευόμεναι ἐπιστολαὶ του, αἵτινες ἐν ἀποσπάσμασι μόνον περιέχονται εἰς τὸν β'. τόμον τῶν Ἀπάντων αὐτοῦ δημοσιευομένων νῦν, παρελήφθησαν ἐκ τοῦ ἐβδόμαδιαίου περιοδικοῦ «*La revue Politique et Littéraire*» τοῦ Ἰουνίου, ἐγράφησαν δὲ ἐξ Ἑλλάδος, ὅτε κατὰ τὸ 1829 συναπεστάλη καὶ αὐτὸς μέλος τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Πελοποννήσου (*Expédition Scientifique de Morée*) ἥς τὴν πρώτην ιδέαν ἔδωκεν οὗτος καὶ εἰργάσθη πρὸς τοῦτο ἔν ἔτος. «*Ἀποπνεύουσιν αἱ ἐπιστολαὶ νεότητα καὶ δροσερότητα*» καὶ ἐνεποίησαν τὴν ἀρίστην ἐν Γαλλίᾳ ἐντύπωσιν, ἐπὶ πλεόν δὲ ὡς παρατηρεῖ

ἡ Ἐπιθεώρησις τῶν Δύο Κόσμων ἡ ἱστορία ἐκείνη, ἡ ἐχέμυθος καὶ κεκαλυμμένη, ὁ Ἐρως ἐκεῖνος, ὃν ὁ ποιητὴς ἀποσπᾷ τῆς καρδίας του, εἶτα τὸ μυθιστόρημα ἐκεῖνο, τὸ τοσοῦτον γλυκὺ καὶ ἀθόρυβον, ὅπερ θέλει τελειώσει διὰ γάμου ἐν Γερμανίᾳ, — πάντα ταῦτα ἀποτελοῦσι σύνολόν τι θελκτικὸν καὶ περικαλλές».

Πρὸς συμπλήρωσιν δὲ τῶν ἀνωτέρω σημειοῦμεν ἐνταῦθα καὶ τινα περὶ τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς σταλείσης εἰς Πελοπόννησον μεθ' ἧς συναπῆλθε καὶ ὁ Quinet.

Ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς κυβερνήσεως τῆς τοσοῦτον τότε φιλέλληνος ἡ ἀποστολὴ αὐτῆς τὸν Νοέμβριον τοῦ 1828 ἥτοι μικρόν τι μετὰ τὴν ἐν Πελοποννήσῳ ἔλυσιν τῆς Γαλλικῆς ὑπὸ τὸν Μαισῶνα στρατιάς, γενομένη περὶ τὰ μέσα Αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Τὸ ὑπουργεῖον συνέστησεν ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἐκ τῶν ἐγκριτωτέρων σοφῶν τῆς Γαλλίας ἥτις συνεσκέφθη καὶ ἀπεφάσισε περὶ τοῦ προσωπικοῦ, εἰς ὃ ἔδει ν' ἀνατεθῇ τὸ ἔργον. Διηρέθη δὲ ἡ Ἐπιστημονικὴ Ἐπιτροπὴ εἰς τρία τμήματα, τὰ γεωλογικόν, τὸ ἀρχαιολογικόν καὶ τὸ ἀρχιτεκτονικόν ὑπὸ τὴν γενικὴν διεύθυνσιν τοῦ περιωνύμου φυσιολόγου Bory de Saint-Vincent.

Τὸ α'. τμήμα, τὸ καὶ φυσιολογικόν, προεδρεύετο ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Bory de Saint-Vincent, μέλη δὲ αὐτοῦ ἦσαν οἱ κ. κ. Brullé, ἀδελφοὶ Delaunay, ζωολόγοι οὗτοι, Despareux, βοτανικός, Virlet καὶ Pouillon, Boblay, ὀρυκτολόγοι καὶ γεωλόγος, καὶ ὡς ζωγράφος προσηρτήθη ὁ κ. Baume.

Τὸ β'. τμήμα προεδρεύετο ὑπὸ τοῦ κ. Dubois μέλους τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Μουσείου (*Conservateur*), ἀντιπρόεδρος ἦν ὁ κ. Lenormant, βοηθοὶ δὲ οἱ κ. κ. Amaury, Duval, ὁ Edgard Quinet, ὁ Tuezet καὶ ὁ Ἕλλην Σχινᾶς.

Τὸ γ' τμήμα ἀπετελεῖτο, ὑπὸ τῶν

(*) Ἡ μεταφράσις χρεωστεῖται εἰς τὴν ἀνάματον καὶ νεαρὸν λόγιον Ν. Ρ. Πολίτην, ἡ δὲ ἔκδοσις εἰς τὸν φιλογενῆ καὶ πολῦτιμον δημοσιγράφον κ. Γονίδην.

κ. κ. Blouet, ὡς προέδρου, καὶ γνωστοῦ ἀρχιτέκτονος, καὶ τῶν Ravoisin, Bérot, Vretty, καὶ Gournay. Βραδύτερον ἀπεστάλησαν καὶ ἀξιωματικοὶ τοῦ Γαλλικοῦ ἐπιτελείου, οἵτινες ἐσχεδίασαν καὶ τὸν γνωστὸν Χάρτην τῆς Ἑλλάδος.

Πάντα ὅμως τὰ μέλη τῆς ἐν λόγῳ Ἐπιτροπῆς δὲν ἐπέδειξαν, ὡς ἔγραψεν αὐτὸς ὁ κ. Bory, τὸν αὐτὸν ζήλον καὶ τὴν προθυμίαν. Ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς ἀρχῆς πολλὰ ἀπεσύρθησαν.

Γ'.

Ἐπιστολαὶ τοῦ Ἐδγάρδου Quinet

εἰς Ἑλλάδος.

Τῇ Κυρίᾳ Εὐγενίᾳ Κυνέτου (Quinet).

Ἐν Ἐιδελβέργῃ τὴν 22 10bris 1828.

Ὁ διορισμός μου ἀπεφασίσθη ὀριστικῶς, ἀγαπητὴ μητέρα. Ἡ Ἀκαδημία ἐξελέξατό με ἐπὶ ἑκατὸν ἀνταγωνιστῶν, ὡς μοὶ λέγουσιν, ὡς φιλόλογον, καὶ χάριν τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῆς ἱστορίας.

Ἐλαβον τὴν εὐχάριστον ταύτην ἀγγελίαν κατὰ πρῶτον, παρὰ τοῦ κ. Ἀσίου (Hase), ἐπιτετραμμένου ὑπὸ τοῦ κ. Raoul Rochette ἵνα ὑποδείξῃ τὰ μέλη τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Πελοποννήσου, ἐπειτα ἀμέσως ὑπὸ τοῦ κ. de Gerando, πρὸς ὃν ὀρεῖλω μυρίας χάριτας, ἐπὶ τῇ προκειμένῃ περιστάσει.

Θὰ εἵμεθα ἐν ὅλῳ δώδεκα τὸν ἀριθμὸν, Γνωρίζω ἤδη τὰ ὀνόματα. Μεταξὺ ἄλλων εἶναι καὶ τὴς γλύπτης Βιεττώ, μεθ' οὗ πρὸ καιροῦ ἐμελετοῦμεν τὸ σχέδιον τοῦτο, θὰ ἔχωμεν ἀρχιτέκτονας, ζωγράφους, νομισματολόγους, ἕνα ζωολόγον, ἕνα βοτανικόν, ἕνα γεωλόγον κλπ.

Αἱ ἀνασκαφαὶ ἐν ταῖς ἐδαφοῖς, ἰδίως, εἰσονται ἡ σπουδαιότερα ἐργασία. Τὸ πλεῖστον μέρος τῶν μνημείων καὶ τὰ εἰσέπια τῶν πόλεων καλύπτονται

ὑπὸ τῶν προσχώσεων τῶν ποταμῶν. Γράφουσιν ἡμῖν ὅτι δὲν θέλουσι φεῖσθαι οἰασθήποτε δαπάνης ἵνα ἡ ἐπιχειρήσις ᾗ ἀξία τῆς ἐποχῆς ἡμῶν.

Θέλω λάβει τὸν διορισμόν μου προσεχῶς, οὐδὲ θέλομεν δυνηθῆναι νὰ βραδύνωμεν τὴν ἀναχώρησίν μας. . . .

Ὅταν συλλογισθῶ, ὅτι εὕρισκόμενος τοσοῦτον μακρὰν τῶν Παρισίων καὶ μετὰ τοσαύτην πολυχρόνιον ἀποψίαν δὲν ἐλητμονήθην, θεωρῶ τὸ εὐτύχημα τοῦτο ὡς ἀριστον οἰωνόν.

Ἐγραψα πρὸς τοὺς σοφωτέρους ἄνδρας τῆς Γερμανίας, ἵνα ζητήσω τὰς συμβουλὰς αὐτῶν καὶ ἐρωτήσω τινὰ περὶ Πελοποννήσου. Μετ' ἐντελοῦς ἀταραξίας πιεύματος ἐπιχειρῶ τὸ ταξίδιον τοῦτο. . . . Ἐνδῶς τὸ πρᾶγμα ἐφαίνεται ἀμφίβολον, ἤμην ἀνήσυχος. Ἀπασα ἡ κλῆσις τῆς ζωῆς μου μὲ ὤθει εἰς τὸ ταξίδιον τοῦτο, συγχρόνως δὲ ὑπακούω εἰς ὑπαγόμεναιν ατομικοῦ καθήκοντος. Ἡ Μίννα (*), μεθ' ἧς πολὺ λακίσ συνωμίλητα περὶ τούτου, συμμερίζεται τὴν γνώμην μου. Βλέπεις ἐκ τούτου ὅτι ἔχει γενναιότητα καὶ ἐγκαρτέρησιν. Ἡ ἀδελφὴ μου δὲν θὰ ἦναι, ἐλπίζω ὀλιγώτερον, φρόνιμος.

Τῇ ΑΥΤῇ

Ἐκ Στρασβούργου τὴν 9 1arceuar 1829.

Τὴν ἐσπέραν ταύτην ἀναχωρῶ διὰ τοὺς Παρισίους. Ἐδεῖ νὰ ἀρῶσω τὴν Ἐιδελβέργην ἐν εἴᾳ. . . .

Ἡ ἐπιστολή σου, ἡ εὐτολμος καὶ γενναία, μοὶ ἐπροξένησεν ἄπειρον καλόν. Χαίρει. Μετὰ ὀκτῶ ἡμέρας θὰ εἴμαι πλησίον σου, ἀλλὰ σὺς ἱκετεύω ν' ἀπορύγῃτε πᾶσαν συγκίνησιν καὶ νὰ ἔχατε ὅσπιν καὶ ἐγὼ πεποίθησιν. Ἀσπάζομαι τὸν πατέρα μου, εἰς ὃν ἐπίσης εὐγνωμονῶ.

Χαίρει, τρυφερά μητέρα μου, σὺ, ἣν μετ' ὀλίγον θέλω ἐπανίδει.

(*) Μίννα Μορέ (More) μνηστὴ τῷ Quinet.

ΤΗ ΑΥΤΗ

Του λὼν τῇ 4 Φεβρουαρίου 1829.

Ἰδοὺ ἡμεῖς, ἀγαπητὴ μητέρα, ἐφθάσαμεν εὐτυχῶς πρὸτεσσάρων ἡμερῶν ἐξ ταύθ. Ὁ κόμης Αὐταρδὺς ἐσύστησεν εἰς τὸν πλοίαρχον τοῦ δρόμωνός μας. Ἐτυχεν ὦν φίλος τοῦ καὶ φαίνεται οὗτος λίαν εὐδιάθετος εἰς τὸ νὰ μὲ ὑποχρεώσῃ.

Τὸν χρόνον ἡμῶν δαπανῶμεν εἰς προετοιμασίας. Ἐπισκέπτομαι τὰ περίξ δι' ὠραιστάτου ἡλίου, ὡς νὰ ᾔτο Μάιος. Αἱ ἐλαταί, αἱ πορτοκαλαταὶ ἀνθίζουσιν. Εἶδον χθὲς ἓν ὠραῖον ἄνθος φοίνικος. Ἐλαβον πλείστας ἐπιστολάς ἐκ Γερμανίας καὶ μίαν κατεπεύγουσαν τοῦ κ. de Gerando, ἣν μοὶ στέλλει διὰ τὸν στρατηγὸν Μαισῶνα, ἐκ μέρους τοῦ φίλου αὐτοῦ στρατηγοῦ Belliard. Οὐδεὶς τῶν συναδελφῶν μου μοὶ φαίνεται διατεθημένος νὰ μείνῃ ἐπὶ πολὺ ἐν Πελοποννήσῳ. Ἐχουσιν ὅσῃν ἐπιθυμίαν τὴν ἐξοχήν. Ἐσχετίσθημεν πάραυτα.

Τίποτε δὲν μὲ λείπει. Ἀναχωροῦμεν ἐπὶ τῆς φρεγάτας Κυβέλης τεσσάρων κανονίων.

Θέλω ἀρχίσει νὰ γράφω τὸ ἡμερολόγιόν μου....*

ΤΗ ΑΥΤΗ

Του λὼν, τὴν 9 Φεβρουαρίου 1829.

Ἀῦριον ἐκπλέον, ἀγαπητὴ μητέρα. Προγεύομεθα ἐπὶ τοῦ πλοίου. Ὁ πλοίαρχος μὰς ἠρώτησε τίνα ὁδὸν θέλομεν νὰ λάβωμεν καὶ ἡμεῖς, ἐκλέξαμεν τὸν πορθμὸν τῆς Μεσσηνίας. Θέλομεν λοιπὸν χαιρετίσαι τὴν Σικελίαν ἐν τῷ διάπλῳ μας.

Θὰ προσορμίσωμεν εἰς Μεσσηνίαν, θέλομεν δὲ εἶρε ἐκεῖ τὸ Μοναστήριον τοῦ Βουλκάνου, τοῦθ' ὅπερ μὲ χαροποιεῖ τὰ μέγιστα.

Ἐγνώρισα ἐνταῦθα πολλοὺς. Εἶδα καὶ τὸν Αὐγουστίνον (Thierry), τὸν ἱστορι-

κὸν τῶν Νορμανδῶν, ὅστις, ὁ δυστυχὴς, κατήντησε τυφλὸς καὶ παραλυτικὸς. Ἡ θάλασσα εἶναι ὠραία καὶ τὸ μαῖστράλι (σκίρος) (mistral) πνέει δι' ἡμας.

Υ. Γ. Μετὰ δύο ὥρας ἀναχωροῦμεν. Ὁ καιρὸς εἶναι λαμπρὸς. Χαίρετε..

ΤΗ ΔΕΣΠΟΙΝΙΑΔΙ ΜΙΝΝΑ ΜΟΡΕ.

Εἰς Γρουνστάδ. Βαυαρίᾳ παραρηνεῖω.

Του λὼν, 9 Φεβρουαρίου 1829.

Χαῖρε, χαριστάτη φίλη μου. Ἀσπάζομαι καὶ Σὲ καὶ ὅλους τοὺς οἰκείους Σου. Ἀῦριον τὸ πλοῖον ἡμῶν ἀναχωρεῖ. ἔσο βεβαία ὅτι ἀφίουν τὴν Γαλλίαν, τὸν τελευταῖον στοχασμόν μου ἀποτείνω πρὸς Σέ. Σὲ ἀγαπῶ ὅπως πρέπει ν' ἀγαπᾷ τις.

Θέλομεν ἐπανίδει ἀλλήλους. Συλλογίζου τὴν ἐπάνοδόν μου καὶ ἔστω τοῦτο τὸ στήριγμά Σου. Ἀναχωρῶ, ἔχων τὴν καρδίαν γαλήνιον καὶ ἥσυχον. Ὑπάγω ἐκεῖ, ὅπου ἐπεθύμουν.

Ὅταν σοὶ εἴπωσιν ὅτι ἀπέθανα, μὴ τὸ πιστεύσης, ἡ καρδίᾳ μου θὰ μὲ ἐπαναφέρῃ πρὸς Σὲ αἰφνυδίως, ἐν ἀγνοίᾳ Σου.

Θὰ ἀποβιβασθῶμεν εἰς Μεσσηνίαν, τοὺς Ναυαρίνους. Ἐκείθεν θέλω σοὶ γράψαι. Πόσον ἡ νῦξ αὕτη εἶναι ἀστροφεγγής καὶ εὐοίωνιστος! Ἀῦριον θὰ εἴσαι ἐπὶ τῆς θαλάσσης μετ' ἐμοῦ.

Χαῖρε μυριάκις χαῖρε!

ΤΗ ΑΥΤΗ

Τῇ 27 Φεβρουαρίου, ἐπὶ τοῦ πλοίου Κυβέλης.

Ἰδοὺ ἡμεῖς, φιλάτη φίλη, μίαν λεύγην μακρὰν τῆς Μεσσηνίας. Ὁ πλοῦς ἡμῶν ᾔτο ἀθόρυβος, ἀλλὰ βραδύς. Εἰχομεν καὶ γαλήνην καὶ ἐναντίους ἀνέμους. Παρεπλεύσαμεν πλησιέστατα τὴν νῆσον τῆς Ἐλβης, τὴν Κορσικὴν, τὰ περὶ τῆς Ρώμης, τῆς Νεαπόλεως. Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν εἰχομεν ἐνώπιόν μας τὴν Ψυχίαν καὶ τὴν Καπρέαν νῆσον. Χθὲς τὴν νύκτα ἐβλέπομεν ἐκ τοῦ πλοίου ἡμῶν τὸν καπνὸν καὶ τὰς

(*) Ὅπερ δυστυχῶς δὲν εὑρέθη ὡς σημαίνει ἡ Revue Politique et Littéraire

φλόγας τῆς Stromboli. Τέλος, προσεγγίζομεν τὴν Σικελίαν καὶ θεωροῦμεν ἑαυτοὺς ἐν Ἑλλάδι ἤδη. Τὸ ταξείδιόν μας ἀρχίζει ὑπὸ ἀρίστους οἰωνούς. Εἰπὲ τοῦτο εἰς τοὺς γονεῖς Σου καὶ εἰς πάντας ὅσους ἀγαπᾷς ἐν τῇ πατρίδι Σου. Τὸ πόσον Σὲ ἐσυλλογιζόμην ἐν τῷ μέσῳ τῆς θαλάσσης ταύτης, τῆς τόσον ωραίας, θὰ σὲ τὸ εἶπω μίαν ἡμέραν. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας, πιστεύω ὅτι θὰ εἴμεθα εἰς Ναυαρίνου.

Χαῖρε, φιλότατῃ μου, σὲ ἀγαπῶ καὶ σὲ εὐλογῶ ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας.

Ὅταν φθάσωμεν εἰς Μεσσηνίαν, θὰ χωρισθῶ ἀπὸ τῶν συναδέλφων μου, διὰ νὰ πεταχθῶ εἰς Σπάρτην.

Γράφε μου* τίποτε δὲν ἀποσπᾷ τὸν νοῦν μου ἀπὸ σοῦ. Ὅσον μακρύνομαι, τοσοῦτῳ αἰσθάνομαι πόσον γλυκεῖα μοὶ εἶναι ἡ γῆ ὅπου εἶσαι Σὺ.

Τῇ Αὐτῇ.

Ἐν τῷ λιμένι τῶν Ναυαρίνων (Νεοκάστρου) τὴν 8 Μαρτίου 1829.

Ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν εἰμὶ ἐν Ἑλλάδι, φιλότατῃ μοι φίλῃ. Ὁ πλοῦς ἡμῶν διήρκεσεν ἡμέρας εἰκοσιτέσσαρας. Χθὲς κατὰ πρῶτον ἐξήλθον εἰς τὴν ξηράν. Τὰ ἐρείπια τῆς πολίχνης τοῦ Νεοκάστρου κατοικοῦνται ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν μας καὶ ἂν ἐβλεπες αὐτοὺς τοσοῦτον εὐθύμους, ἄδοντας τὸ τραγοῦδι τοῦ Χοροῦ τῶν κυνηγῶν (Choeur des Chasseurs) θὰ τοὺς ἠγάπας, ὅσον τοὺς ἠγάπησα καὶ ἐγώ. Εἶδον τοὺς δυστυχεῖς Ἕλληνας, οἵτινες ὑπὸ τὰς ἐσχισμένας καπότας τῶν ἡμίγυμνοι, εἰσι πάλιν ἀξιολάττοι (superbes). Τοῖς ἔδωκαν σκηναὶς ἐξω τῶν ἐπάλξεων καὶ πληρόνουνται διὰ νὰ ἐργάζωνται μετὰ τῶν στρατιωτῶν μας, ἵνα ἐγεῖρωσιν ἑαυτοῖς ὠχυρώματα. . . Μὲ περιμένουν ἵνα μεταβῶ εἰς Μοθώνην καὶ ἶδω τὸν ἀρχιστράτηγον* ὑγιάνει, παμφιλότατῃ μου. Χαιρέτα μου τοὺς γονεῖς Σου ὡς καὶ τὸν Κύριον καὶ κυρίαν Creutzer (*).

Γράφε μου, διότι οὐδεμίαν ἐπιστολὴν Σου ἔλαβον.

Τῇ Αὐτῇ.

Ἐκ τοῦ Ἀρχιστρατηγεῖου τῆς Πελοποννήσου.

Ἐν Μοθώνῃ τῇ 12 Μαρτίου 1829.

Ἀῦριον, φιλότατῃ, ἀναχωρῶ διὰ τὴν Μεσσηνίαν (Νησίον) διερχόμενος ἐκ τῆς Κορώνης. Ἀγαπῶ τὴν Ἑλλάδα ὅποια ἔστι καὶ εἶναι* τὴν εὐρίσκω περικαλλῆ, ἐν τῇ ἀθλιότητι καὶ τῇ δυσπραγίᾳ τῆς. Τὸν λαὸν τοῦτον, ὃν ἔλεγον κακότροπον, τὸν εὗρον ἱκανῶς φιλόξενον. Ὁφελήθην πολὺ, σποιδάζων αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἐλεύσεώς μου. Οὐδὲν σοὶ λέγω περὶ τοῦ τόπου* τὸ πᾶν ἐνταῦθα εἶναι πυρίκαυστον. Δὲν βλέπει τις ἡ ρίζας δένδρων κατακεκαυμένας, κόμας κατεσκαμμένας μέχρι θεμελιῶν, γυναικας καὶ παιδία στεγαζόμενας ὑπὸ σωρῶν λίθων. Καθεκάστην, ἐντούτοις, φαίνεται ὅτι εὐρίσκει τις τὰ ἐρείπια πόλεως τινος, ἵνα διέλθῃ τὴν νύκτα.

Ἐὰν ἐβλεπες ἐνταῦθα τὴν θαυμασίαν τῶν ἀγαθότητων τῆς Γαλλίας, ἥτις δίδει τῇ Ἑλλάδι τοὺς ἵππους τοῦ στρατοῦ τῆς, τοὺς βόας τῆς, μέρος τῶν ὀπλῶν τῆς, θὰ τὴν ἠγάπας καὶ Σὺ. Προβλέπω ὅτι τὸ ταξείδιόν μου θὰ εἶναι βραχύ. Τὸ θέαμα τὸ πρὸ ἐμοῦ εἶναι λίαν ἀρχαίτυπον καὶ τοσοῦτον ἐκτακτον ὥστε ταχέως καταπλήττει. Ἔσο, ἐντούτοις, βεβαία, ὅτι χαίρω εὐρισκόμενος ἐνταῦθα, ὅτι διδάσκομαι ἐδῶ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ πλείοντα ἢ ὅσα ἀλλαχοῦ ἐπὶ μῆνας ὅλους.

Τὴν ὑγίαν ἔχω κάλλιστα καὶ ἡ καρδία μου εἶναι εὐχαριστημένη. . .

Διευθύνομαι διὰ τῆς Σπάρτης εἰς Ἄργος καὶ τὴν Αἴγιναν. . .

Τῇ Κυρίᾳ Εὐγενίᾳ Κύνειτοῦ

εἰς Charolles

Μιστράς 25 Μαρτίου 1829.

Τὸ ταξείδιόν μου ἐξακολουθεῖ εὐτυχῆς, ἀγαπητῇ μου μητρί. Ἐπεσκέφθην

(*) Τὸν περιώνυμον συγγραφεὶα τῆς Συμβολικῆς.

τὴν Μεσσηνίαν, μέρος τῆς Ἀρκαδίας, τὴν Λυκοσοῦραν, τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, πλησίον τῆς Φιγαλίας. Ἀπὸ τῆς χθὲς εἵμεθα εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Εὐρώτα, ὅν βλέπω ἀπὸ τῶν παραθύρων μου. Ἐτυχὸν παρὰ τῷ δημογέροντι ἐξαιρετικῆς ὁλως φιλοξενίας.

Οἱ ὑπερβολικοὶ καύσωνες δὲν ἤρχισαν ἔτι. Οἱ Ἀρκαῖδες μὲ ὑπεδέχθησαν εἰς τὰς καλύβας των καὶ εὗρον αὐτοὺς οἷοι θά ἦσαν πρὸ δισχιλίων ἐτῶν.

Ἀποῦ ἴδω καλῶς τὴν Σπάρτην, θὰ ὀδεύσω εἰς Αἴγινα, διὰ τῆς Τριπολιτσᾶς καὶ τοῦ Ἀργους· ὑγιαίνετε, μὴ ἀνησύχει παντελῶς. Σὲ ἀσπάζομαι.

Τῇ ΔΕΣΠΟΙΝΙΑΙ ΜΙΝΝΑ ΜΟΡΕ

Ἀργος, τὴν 8 Ἀπριλίου 1829.

Πρὸ πέντε ἡμερῶν εἶμαι εἰς τὸ Ἀργος, παμφιλάτῃ μου. Μετὰ τὴν Μεσσηνίαν, ἐπισκέφθη τὸ Λεοντάρι, τὴν Μεγαλοῦπολιν, τὴν Λυκοσοῦραν, μέρος τῆς Ἀρκαδίας, εἶτα τὴν Σπάρτην, τὰς Ἀμύκλας, τὴν Τρίπολιν, τὴν Τεγαν, τὴν Μαντίνειαν, τὰς Μυκήνας, τὴν Τίρυνθα, τὸ Ναύπλιον καὶ τὸ Ἀργος. Διῆλθον μόνος ὅλην τὴν Πελοπόννησον ἄνευ συνοδείας καὶ χωρὶς νὰ μοὶ συμβῇ ἀτόπημά τι. Ἐντεῦθεν θὰ πορευθῶ εἰς Σικυῶνα καὶ Κόρινθον, ὅθεν θέλω μεταβῆ εἰς Αἴγινα ἵνα ἀναπαυθῶ.

Αἱ Ἑλληνικαὶ ἀρχαὶ πανταχοῦ μὲ ὑπεδέχθησαν καλῶς. . . Ἡ ὑγεία μου διατηρεῖται μεθ' ὅλα τὰ ἔλη τῆς Λέρνης, ἅτινα εὐρίσκονται ἐδῶ πλησίον.

Οἱ συνοδοὶ μου παρέμειναν εἰς Μοθώνην, ἵνα διασκεδάσωσι. Χαίρω ὑπερβολόντως, ὅτι ἐξετέλεσα ἐν μέρει τὸ ἔργον μου κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους, ἥτις εἶναι τερπνὴ καὶ ὑποφερτὴ. Ὑγίαινε. Γινώσκεις πᾶν ὅ,τι σοὶ ἀπευθύνω ἀπὸ τόσον μακράν.

Τῇ ΚΥΡΙΑ ΕΥΓΕΝΙΑ ΚΥΙΝΕΤΟΥ

Αἴγινα, τὴν 17 Ἀπριλίου 1829.

Πρὸ ἑξ ἡμερῶν εἶμαι εἰς Αἴγινα, ἀγαπητὴ μῆτερ.

Μετὰ τὴν Κόρινθον εἶδον τὴν Νε-

μέαν, ὅπου ἐτελεῖτο εἰς τῶν ἀγώνων καὶ ἥ σώζονται τρεῖς στήλαι ναοῦ τῆς. . .

Ἐξ ὅλων τῶν πόλεων ὅσας εἶδον ἡ Κόρινθος εἶναι μία τῶν μᾶλλον ἐρημωθείσων. Ἐπισκέφθη τὴν Σικυῶνα ἐν τῷ κόλπῳ καὶ εἶδον τὰς χιόνας τοῦ Παρνασσοῦ. Βίσεχώρησα πάλιν εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἀργολίδος καὶ δι' ὁδοῦ ἀπατήτου σχεδὸν ἐφθάσα εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ πλησίον τοῦ Λιγουριοῦ, ὅπως ἐπιβιβάσθω πλοίου εἰς Ἐπίδαυρον.

Ἐνταῦθα, ἐν Αἰγίνῃ, μετέβην παράπαντα ἵνα ἴδω τὰς στήλας τοῦ Πανελληνίου καὶ ὅθεν διέκρινα καθαρῶς τὰς δυστυχεῖς Ἀθήνας, αἵτινες ἐκ τοῦ μέρους τούτου ὁμοιάζουσι μεγάλῳ τινὶ μοναστηρίῳ ἢ ἐγκαταλελειμμένη ἐπαύλει. . . .

Σήμερον εὐρίσκομαι ἄριστα κατεκείμενος εἰς τοὺς ὠραίους κλιντήρας τοῦ πρέσβους τῆς Ῥωσσίας, ἀναπεπαιμένος καὶ ἔτοιμος νὰ τρέξω πάλιν ἐν τῷ σταδίῳ.

Φρονοῦσι τὸν τόπον τοῦτον πολὺ ἀθλιώτερον παρ' ὅσον ἀληθῶς εἶναι. Ἡμέραν τινὰ θέλουσι θαυμάσει οἱ πάντες τὸ πόσον ταχέως καὶ εὐκόλως τὸ ἔθνος τοῦτο θέλει ἐγκολπωθῇ τὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμόν. . . .

Τῇ ΚΥΡΙΑ ΜΙΝΝΑ ΜΟΡΕ

Αἴγινα, τὴν 24 Ἀπριλίου 1829.

Ἐπιστρέφω ἐξ Ἀθηνῶν, φιλάτῃ φίλῃ. Διῆλθον ἐκεῖ δύο ἡμέρας ἐν τῷ μέσῳ Τούρκων. Αἰέμβος Ἑλληνικὴ μὲ μετέφερε. . . εἰς Πειραιᾶ, ἐκεῖθεν δὲ ἐβάδισα πρὸς τὴν πόλιν. Οἱ πλανώμενοι στρατιῶται, οὓς ἀπῆντησα, περιωρίσθησαν εἰς τὸ νὰ μὲ ἀναθεματίζουν καὶ ἐφθάσα εὐτυχῶς ἐντὸς τῆς περιοχῆς τοῦ τείχους. Ἐπισκέφθη μετ' ἀνέσεως ὅλα τὰ ἐρείπια, ἐξαιρέσει τῆς Ἀκροπόλεως. . . Ἀκολούθως ἵππευσα καὶ περιῆλθον ὅλα τὰ πέριξ· εἶδον τὰ ὕδατα τοῦ Ἰλισσοῦ καὶ τοῦ Κηφισσοῦ Μολεῖναι ἀδύνατον νὰ σοὶ παραστήσω τὴν ἐκτακτὸν καὶ θαυμασίαν

ἐντύπωσιν ἦν μοι ἐπροξένησεν ἡ πόλις αὕτη ἡ ἀφειμένη ὀλοτελῶς εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν καταστροφῶν της. Ἡ πόλις κατεστράφη ἐκ θεμελίων καὶ δὲν μένουσι πλέον ἢ φοινικῆς τινες καὶ τὰ ἀρχαῖα μνημεῖά της, περὶ ὧν ὀλίγον μέλλει τοῖς Ὀθωμανοῖς. Ἐπεσκέφθην τὸν *Μτῆ-μπασην*, ὅστις δὲν μὲ ἐδέχθη πολὺ κακῶς—δι' ἓνα δῆμιον, οἷος εἶναι. Μ' ἔδειξαν, οὐχὶ μὰκράν τῶν κήπων τῆς Ἀκαδημίας, πεδίον κατακεκαλυμμένον ὑπὸ ἀνθρωπίνων κεφαλῶν ἀποκοπείσων κατὰ διαταγὴν του.

Ἡ περιοδεία μου αὕτη εἰς Ἀθήνας εἶναι ἰσαξία ὀλοκλήρου ζωῆς. Τὴν ἐπιούσαν ἔδει νὰ ἐπανεέλθω καὶ μὲ παρῆλθον ἐν Πειραιεῖ, πάλιν οἱ Ἕλληνες τῆς λέμβου. Τὴν νύκτα ἐλλιμενίσθημεν εἰς τινα μικρὰν ἐρημόνησον κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ πορθμοῦ τῆς Σαλαμῖνος. Φαντάσου τὴν εὐτυχίαν μου!...

Τὰ πάντα βαίνουσι κατ' εὐχὴν. Ἀναχωρῶ αὖριον διὰ τὰς Κυκλάδας καὶ κατὰ πρῶτον εἰς Σύρον. Ἦδη ἀρχίζω νὰ στρέφωμαι πρὸς τὴν Εὐρώπην. Ὁ ἄνεμος τοῦ Αἰγίου θέλει μὲ ὠθήσει ἐκεῖ.

ΤΗ ΚΥΡΙΑ ΕΥΓΕΝΙΑ ΚΥΙΝΕΤΟΥ

Αἴγυρα τῆρ 23 Ἀπρ. 1829

Ἰδοὺ δύο ἡμέραι ἀφ' αὗ ἐπέστρεψα ἐξ Ἀθηνῶν. Εἰσῆλθον, ἐπὶ ἐλληνικῆς λέμβου, εἰς Πειραιᾶ, τῆς ἡμέρας διαγελώσης. . . .

Εἶδον τὰ πάντα, ἀνεγνώρισα τὰ πάντα, κατὰ βούλησιν, ἐν ταῖς δυστήναις αὐταῖς Ἀθήναις, αἵτινες εἰσὶν ἔτι ὠραιότεραι καὶ συγχινοῦσιν ἔτι πλέον ἐν τοῖς ἐρειπίοις των.

Οὐδέποτε αἱ Ἀθῆναι ἤθελον μοι φανῇ τοσοῦτον ὠραῖαι ἄλλως πως, ἀφειμέναι, παραδεδομένα ὥς εἶναι εἰς τοὺς καταστροφῆς των. Δὲν ἠδυνάμην ν' ἀφήσω τὴν Ἑλλάδα χωρὶς νὰ τὰς ἰδῶ.

Ὁ οἶκος τοῦ κυρίου Φοβελ εἶναι ἐκ βάρων κατεστραμμένος, τὸν ἀνεγνώρισα μόνον ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἀναγλύφων καὶ ἄλλων ἀρχαιοτήτων, αἵτινες καλύπτουσι τὸ ἔδαφος.

Φαντάσου ὅποιον θέαμα παρίστωσιν οἱ Τοῦρκοι ἐκεῖνοι στρατιῶται, μεμονωμένοι ἢ κατὰ συστάδας, ἐν μέσῳ τῶν στηλῶν καὶ τῶν ἐρειπίων! . . .

ΤΗ ΑΥΤῇ

Σῦρος τῆρ 42 Μαῖου 1829.

Κατὰ τὴν ἐξ Αἰγίνης ἀναχώρησίν μου, ἐκλυδωνίσθη ὑπὸ τῶν ἀνέμων ἀπὸ μιᾶς νήσου τῶν Κυκλάδων εἰς ἄλλην. Τέλος ἐστάθην εἰς Σῦρον, ὅπου εἶμαι ἀπὸ τινων ἡμερῶν. . . . καὶ ἰδοὺ συνέλεξα πάνθ' ὅσα ἦταν οὐσιώδη. Μετ' ὀλίγον ἐπιβιβάζομαι ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ βρικίου *Νέισωρος*, ὅπερ θέλει μὲ ῥίψει ἢ εἰς Μελίτην ἢ ἐν περιπτώσει ἐναντίων ἀνέμων εἰς Ἰταλίαν.

Ἡτύχητα νὰ λάβω ἐδῶ ὅλας τὰς ἐπιστολάς σας. Ἀπασαί ἐχρονολογοῦντο ἀπὸ δύο τοῦλάχιστον μηνῶν.

Τὸ ταξειδίόν μου ἐπλούτισε κατὰ πολὺ τὸν νοῦν, ὥστε νὰ δύναμαι νὰ εἴπω περὶ αὐτοῦ ἐν δυοὶ λέξεσιν. Ὑπερέβη πάσας τὰς προσδοκίας μου. Μανθάνω ὅτι οἱ συνάδελφοί μου καὶ οἱ διευθύνοντες τὴν ἀποστολὴν ἐτρόμαξαν τοσοῦτον ἀπὸ τὸν τρόπον τοῦτον, ὥστε, προ δεκαπέντε ἔτι ἡμερῶν εὐρίσκοντο εἰς Μοθώνην χωρὶς νὰ τολμήσωσι νὰ ἐξέλθωσιν ἐκεῖθεν. Ἐγὼ θὰ ἀπέβνησκον ἐκ τῆς ἀνυπομονησίας.

Αἱ νῆσοι αὗται ὅπου εἶμαι εἰσὶν ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ ὀλιγώτερον ἐνδιαφέρουσαι, ὀλιγώτερον ἀρχαίτυποι παρὰ τὴν Πελοπόννησον. Μόλις μετεβλήθησαν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Τουρνεφόρτου. Ἐξαίρω ὅμως τὸ θέαμα τῶν ἐκλογῶν ὅπερ μοι παρέσχον ἐπὶ δύο ἡμέρας. Εἶδον ἤδη ἀλλαχού προκαταρκτικὴν συνέλευσιν Ἡπειρωτῶν. . . .

Ὅσα μοι λέγετε θίγουσιν εἰς ἄκρον τὴν καρδίαν μου καὶ δὲν εἶναι ἀκόμη καιρὸς νὰ συγκινῇται αὕτη. Συλλογίζομαι μετὰ χαρᾶς ὅτι μετ' ὀλίγον θέλω ἀρχίσει νὰ πλησιάζω εἰς ὑμᾶς.

.

Τῇ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΙ ΜΙΝΝΑ ΜΟΡΕ

Ἐκ τοῦ Λοιμοκαθακτηρίου τῆς Μασσαλίας, τὴν 5 Ἰουρίου 1829.

Τέλος ἐπανεῖδον τὰς ἀκτὰς τῆς Γαλλίας καὶ πιθανὸν νὰ ἴδω σὲ μετ' ὀλίγον, φιλτάτη μου, ἀγαθὴ Μίννα.

Ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου ἐξ Ἀθηνῶν ἐξηκολούθησα τὰς ἐκδρομάς μου διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης. Περιεργάστην πᾶν ὅ,τι μ' ἐνδιέφερεν ἐν Πελοποννήσῳ.

Αἱ προφυλακαὶ τῶν Τούρκων μοὶ ἔφραττον τὴν ὁδὸν τῆς Ῥούμελης. Εἶχον ἥδη υποφέρει οὐκ ὀλίγα ἵνα ἀπαλλαγθῶ τῶν χειρῶν των. Μ' ἐλύπησε καὶ μὲ ἀπέκαμεν ἡ τοιαύτη ἀγωνία. Ἀμα ὅτε ἐξεπλήρωσα τὸ καθήκον μου καὶ ἐπέρανα τὰς σημειώσεις μου, ἀπεφάσισα καὶ μετέβην πρὸς ἀναψυχὴν εἰς τὰς Κυκλάδας, ὅπου εὗρον τὰς ἐπιστολάς σου εἰς ἃς ὀφείλω τὰς πλέον εὐαρέστοις στιγμάς τῆς ζωῆς μου.

Ἐκείθεν ἀνῆλθον ἐπὶ καταδρομέως Ἑλληνικοῦ διὰ τὴν Μελίτην. Ἀλλὰ τὸ πλοῖον ἔμεινεν ἀραγμένον εἰς τ' ἀνοικτὰ, καὶ οἱ Ἀγγλοὶ δὲν ἠθέλησαν νὰ μὲ δεχθῶσι, δι' ὑποψίαν τῆς πανώλους. Παρ' ὀλίγον δὲ νὰ καταποντισθῶ, ὡς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, ἕνεκα ἐνσκηψάσης τρικυμίας, ὅτε ἐπέστρεφον εἰς τὸ πλοῖον ἐπὶ μικροῦ ἀκατίου.

Ἡ τρικυμία αὕτη, ἥτις διήρκεσεν ὀκτὼ ἡμέρας, μᾶς ἔρριπτε ποτὲ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν, ποτὲ δὲ κατὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀφρικῆς, ἀντικρὺ τῆς Τύνιδος, ὥστε ἐπὶ τέλους ἠσθένησα καὶ ἐγὼ καὶ τινες τοῦ πληρώματος. Ἀλλὰ μὲ ἀνέρρωσε ταχέως ὁ ἐκ τῆς Γαλλίας ἥδη πνέων ἄνεμος καὶ νῦν μεθ' ὅσα ὑπέφερον εἶμαι ὑγιέστερος, εἴπερ ποτέ.

Τὸ σχέδιόν μου εἶναι νὰ μεταβῶ καὶ διέλθω χρόνον τινὰ παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ μου ὅπου θέλω συντάξει τοὺς δύο τόμους τῶν σημειώσεών μου, ἃς φέρω μαζὶ μου· εἶτα ὑπάγω εἰς Παρίσιους ἵνα τακτοποιήσω τὰς ὑποθέ-

σεις μου καὶ τελευταῖον θὰ διευθυνθῶ πρὸς τὴν Ἐιδελβέργην καὶ θὰ σταματήσω τὸ ἀκατίόν μου πρὸς τὸ μέρος ὅπου εἶσαι σύ. Ἡ μόνωσίς μου μὲ ἐδάϋνε καὶ μὲ ἔκαμε νὰ ἀηδιᾶζω τὴν ζωὴν· ἀλλ' ὅτε ἐνόμιζον ὅτι ἐγινόμην ἀδιάφορος πρὸς ἐμαυτὸν, ἠσθάνομην ὅτι σὺ ἦτο εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας μου, καὶ τότε τὰ πάντα μετεβάλλοντο ἐνώπιόν μου εἰς χαράν. Ποσάκις, ἀφοῦ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἀνεκίνουν λίθους ἐν μέσῳ ἀνθρωπίνων ὄστων καὶ διηρχόμεν δάση κεκαυμένα μέχρι τῆς ρίζης τῶν δένδρων των χωρὶς ν' ἀπαντήσω ἔχνος καὶ ψυχῆς ζώσης, καὶ ἐκυριεύομην ὑπὸ μελαγχολίας καὶ φρίκης, ὅταν ἡ ἐσπέρα ἤρχετο καὶ τὸ σκότος μὲ κατελάμβανεν ἐν τινι καλύβῃ, ποσάκις, λέγω, ἡ ἀνάμνησις τῶν θελξικαρδίων ὑποσχέσεών μας καὶ τῆς μνηστείας μας μὲ ἀνέπνευεν ἐκ τοῦ καμάτου καὶ τῶν παθημάτων τῆς ἡμέρας!...

Φύλαττε τὴν δροσερότητα καὶ εὐρήνην τῆς καρδίας σου καὶ μὴ ἀνησύχει διὰ τὰ λοιπά.

Ἐπανερχομαι τεθελγμένος ἀπὸ τὸ ταξιδιόν μου. Ἡ θέα τῶν ὀρεαίων πραγμάτων εἶναι ὡς ἡ τοῦ φίλου θν ἀγαπῶμεν. Τί δύναται νὰ τὴν ἀντικαταστήσῃ; Ἀλλὰ μὴ νόμιζε ὅτι μετεβλήθην διὰ τὴν Ἐιδελβέργην. Μοὶ φαίνεται ὅτι ἐπιθυμῶ τώρα πλειότερον τὰ δροσερὰ νερά της, τὰς κατασκήους τριβούς της.

Ἐν Αἰγίνῃ εἶδον τὸν κ. Βαλμὼ ὅστις σὰς γνωρίζει. Ἐν τῇ ἀκροπόλει τῆς Κορίνθου εὗρον ἐπίσης ἀξιωματικὸν μετὰ τοῦ ὁποίου ἠδυνήθην νὰ ὁμιλήσω περὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Neckar.

Εἰς Ἀθήνας συνήντησα δύο Γάλλους, ὄντας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Τούρκων. Τοῦτο μὲ ἐλύπησε πολὺ. Διετῆρξα καὶ ἔφερον παντοῦ μετ' ἐμοῦ τὴν εἰκόνα, ἣν ἡ προσφιλὴς μας Ἀμαλία Μορὲ μοὶ ἐδάνεισεν. Ἀποδίδων αὐτὴν, τί ἄρᾳ γε, εἰς ἀντάλλαγμα, θὰ τῆς χαρίσω; Εὗρον ἐν Ἑλλάδι καὶ μεταφέρω μόνον λίθους, κλῶνας βοδοδάφνης, ἄνθη, κογχύλια, νο-

μίσματα ἀρχαῖα, ἀγγεῖα, ξίφη. Ἄς ἐκλέξη.

Ὑγίαινε, παμφιλίττη φίλη. Οὐδέποτε θέλεις φαντασθῇ ὁποῖας ἐντυπώσεις εὐτυχίας σοὶ ὀφείλω ἐν μέσῳ ὧν τῶν πλανησέων μου. Δὲν θελω ἡσυχάσει εἰμὴ ὅτε πλέον δὲν θὰ ὑπάρχει χωρισμὸς δι' ἡμᾶς. Γράφον μοι ταχέως εἰς Charolles

Edgard Quinet.

ΤΑ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΔΕΣΜΩΤΗΡΙΑ

ΥΠΟ ΤΗΝ

ΔΕΣΠΟΤΕΙΑΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

— — — — —

Τῆς σπουδαίας καὶ διδακτικῆς ταύτης πραγματείας ἐνὸς τῶν ἐπιφανεστάτων συντακτῶν τῆς «Ἐπιθεώρησης τῶν δύο Κόσμων» τοῦ K.ou Maxime du Camp, παρατίθενται σήμερον τὴν μετὰφρασιν πρὸς τοὺς συνδρομητάς τοῦ «Ζακυνθίου Ἀνθῶνος» εὐελπιζόμενοι ὅτι διττὸν ἐκ τοῦ ἀναγνώσματος τούτου θὰ προκύψῃ ὄφελος. Καὶ πρῶτον μὲν ἐν τῇ ἀπροσωπολήπτῃ καὶ λεπτομερεῖ ταύτῃ ἀφηγήσει ἐνὸς τῶν φρικωδεστέρων γεγονότων τῆς συγχρόνου ἱστορίας, οἱ ἀναγνώσται θέλουσι ὡς ἐν κατόπτρῳ δεῖδειν τὸν κοινωνικὸν κυκλῶνα καὶ τὴν πολιτικὴν θύελλαν, ἐξ ὧν ἐγεννήθη ὁ ἄημος τῶν Παρισίων, τοῦτέστιν, ἡ εἰδεχθῆς ἐκείνη ἀναρχία, ἡ ἐπαγερθεῖσα τὴν ἀνακαίνισιν τοῦ πολιτικοῦ καὶ ἀστικοῦ συστήματος τῶν κοινωνιῶν, καὶ ἡ ἀπὸ τῆς 18ης Μαρτίου μέχρι τέλους Μαΐου 1871 προσθεῖσα μίαν ἐτι πληγὴν εἰς ἐκείνας ἃς ἐπήνεγκεν εἰς τὴν δυστυχῇ Γαλίαν ἡ ἥττα καὶ ἡ ξενικὴ ἐπιδρομή. Ἀρ' ἐτέρου φρονούμεν, ὅτι ἐάν, ὡς δυστυχῶς ἐσχάτως ἀπεδείχθη, ὑπάρχωσι καὶ παρ' ἡμῖν νοσεῖσαι τινὲς κερφαί, ὀνειρεῖσθαι τὴν ἐπικράτησιν τῆς κοινοκτημοσύνης, τοῦτέστι τὴν ἀρνήσιν τῆς κοινωνικῆς βιώσεως καὶ προόδου τῶν ἐθνῶν, καὶ τὴν διάρρηξιν παντὸς θερησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ δεσμοῦ, θέλουσιν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν σελίδων τούτων διδῶναι τὸ πραγματικὸν ποῖον τῶν αὐτεπαγγέλτων τούτων ἀναρροπτῶν τῆς κοινωνίας καὶ τὰ δόγματα ἀποτελέσματα τῶν ἐγκληματικῶν αὐτῶν τολμημάτων.

H. ΚΑΤΑΙΒΑΤΗΣ.

I

ΑΙ ΑΥΤΗΝΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΡΧΙΑΣ

Ὁ Proudhon τὴν 8 Φεβρουαρίου 1858, ἔγραψεν οἰκείως πρὸς τινὰ τῶν

φίλων του τ' ἀκόλουθα· «Θὰ τελειώσωμεν δι' ἀμοιβαίας ἐξολοθρεύσεως· πλησιάζει σχεδὸν δεκαετία ἀφ' ὅτου ἐπροφῆτευσά τὴν Τρίτην ἐπαναστατικὴν ἡμέραν τῆς κρεωφαγίας, νῦν δὲ ὀφείλουσι νὰ συμπληρωθῶσιν αἱ προαρήσεις μου αὐταί, ἔλεγεν ὁ Nostredamus.» Πράγματι ἡ πρόρρησις αὕτη ἐπραγματοποιήθη· ὑπέστημεν τὴν ἀφόρητον τυραννίαν τῆς διοικήσεως τοῦ Δήμου, καὶ εἶδομεν μαινόμενον τὸν ὀλεθρον εἰς τὰς πυρποληθείσας ὁδοὺς τῶν Παρισίων· τὰς στυγερὰς δὲ ταύτας πράξεις οὐδέποτε θέλουσι λησμονῆσαι οἱ τυχόντες δυστυχῶς αὐτόπται μάρτυρες, καὶ αὕτη ἐτι ἡ ἱστορία δυσκόλως θὰ δηναθῇ νὰ τὰς κατανοήσῃ. Ἡ σφαγὴ, τὸ ριπτόμενον πῦρ εἰς τὰ ἡμέτερα μνημεῖα, ὑπῆρξαν οἱ τελευταῖοι ἀγῶνες οἱ πρὸ πολλοῦ προμελετηθέντες τῆς στυγνῆς ἄμα δὲ καὶ γελοίας ταύτης κυβερνήσεως τῆς ἐδρευούσης ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ (Hôtel de Ville) μετὰ τὴν ἀκατανόητον ἡμέραν τῆς 18ης Μαρτίου. Οὕτως ἔληξε τὸ ἀπαίσιον τοῦτο δράμα· καίτοι δὲ ἦττον φρικώδη, πάντα τὰ προηγηθέντα τῆς ἀέλπιδος ταύτης στιγμῆς ὑπῆρξαν παιδαριώδη, σκληρά, ἔκνομα καὶ ἀποτρόπαια. Ἀπ' ἀρχῆς, ἡ πρώτη πράξις τούτων τῶν «γεωτεριστῶν» τῶν κατεχομένων ὑπὸ τῆς μανίας τῆς μιμήσεως, καὶ ἀξιούντων τὴν ἐγκαινίαν τοῦ νέου κόσμου καὶ τὴν διάπλασιν τῆς προτύπου κοινωνίας, ὑπῆρξε προμεμελετημένη ἐπανάληψις τῶν μισητοτέρων ἐθῶν τοῦ ἀρχαίου πολιτεύματος, τῶν αὐθαιρέτων ἐκείνων βαιοπραγιῶν, αἵτινες ὑπῆρξαν ἡ κυριωτέρα ἀρρομή τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Ἀμα ὡς κατέλαβον τὴν ἐξουσίαν, τὰ σωφρονιστήρια μετετράπησαν εἰς πολιτικὰς εἰρκτάς, ἀδιάρρονον ἐὰν προέκειτο περὶ φυλακῶν ὑποδίκων, περὶ εἰρκτῶν, περὶ δεσμοτηρίων, περὶ καταστημάτων ἀπλοῦ σωφρονισμοῦ· τὰ πάντα ἐγένοντο ἡ Bastille καὶ τὸ Fort-l'Évêque. Κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην δὲν ἴσχυον οὕτα